

מסורת הש"ס

^(א) בינה ל: (ג) ולקמן כ:; ^(א) ממנות מב: (ד) ולקמן כ:; ^(א) י"ג: שטמח; ^(א) ז"ל ומי: (ה) ז"ל ומי: (ח) ז"ל ולגז:

תורה אור השלם

- דבר אל בני ישראל לאמר בחמשה עשר יום לחודש השביעי הזה חג הקסכות שבעת ימים לך: ויקרא כב לד
- חג הקסכת תעשה לך שבעת ימים באספקד מרגרף ומיקבר: דברים טו יג
- גדלים תעשה על ער ארבע כנפות בסוףך אשר תכסה בה: דברים כב יב
- דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכתף פתיל תבילת: במדבר טו לח

הגהות הב"ח

^(א) תוס' ד"ה ואם עשאה וכו' ובפרק ארבעה חזין ובפ"ק כ"ל ומינה קשאי נמחק: (ג) ד"ה מנין וכו' דמילא קדושה עלייהו: (א) ד"ה הוה וכו' שלא נודעה לנביס מכפרת כו' דלמך עולא:

גליון הש"ס

גב' מנין לעצי סוכה. ע"י לקמן דף לו ע"ב רמ"י ד"ה אסור להרמס:

מוסף רש"י

כך חל שם שמים על הסוכה. על עצי סוכה ליאסר כהנאה כל כעשה הואיל והוקט למנוח (לקמן ד:). **שבעת ימים לה'.** משמע כל כעשה לה' הוא הקדש (ביצה ל:). אין עושין סוכה בחולו של מועד. מי שלא יבד כסוכה יו"ט הראשון (לקמן כד:). **עשאה.** לציית, מן הקרצין. התקלסס היינו חושין התלוין בסוף היריעה שקורין פולקו"ש וקוללס אום מן הנגד, ל"א להכי קרי להו קולן, שיואלץ מן הנגד כקולין (מנחות מב:). ומן הנימין. היינו אותן שיואלץ מן הנגד כמפריס (שם). מן הגרדין. פרינ"ש (שם). פסולה. כל זמן שמוחצין לנגד דבעינן עשייה לשמה, והאי תלוי ועומד בה (שם).

סוכה פרק ראשון סוכה

מתני' סוכה ישנה. כדמפרש שעשאה קודם לחג שלשים יום ולא פירש שהיא לשם חג: **ביום שמאי פוסלין.** דבעו סוכה לשמה וזו סתם נעשית. ואילו תוך שלשים לחג הוה כיון דשולחין בהלכות החג קודם לחג שלשים יום סתם העושה לשם חג הוא עושה אצל קודם

מתני' סוכה ישנה בית שמאי פוסלין יובית הלל מבשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה כשרה: **גב' מ"ט** דבית שמאי אמר קרא ^אחג הסוכות שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת ^בדאמר רב ששת משום ר"ע ^{בבב}מנין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא רבי יהודה בן בתירה אומר כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' ובית שמאי נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא מאי טעמייהו דבית שמאי כתיב קרא אחרינא ^אחג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לעושוין סוכה בחולו של מועד ובית שמאי סבירא להו כרבי אליעזר דאמר ^באין עושין סוכה בחולו של מועד ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב ^אעשאה מן ^אהקוצין ומן הנימין ומן הגרדין פסולה מן הסיסין כשרה כי אמריהה קמיה דשמואל אמר לי אף מן הסיסין נמי פסולה (אלמא) דבעינן מויה לשמה ה"ג נבעיא סוכה עשויה לשמה שאני התם דאמר קרא ^אגדילים תעשה לך לשם חובך הכא נמי חג הסוכות תעשה לך לך לשם חובך ההוא מיבעי ליה ^אלמעוטי גזולה התם נמי מיבעי ליה למעוטי גזולה התם כתיב קרא אחרינא ^אועשו להם משלהם: מתני'

מ.

סוכה ישנה בית הֶלֶל מבשירין. צירושלמי תני לרין לחדש זה דבר חצריא אמרין טפח רבי יוסי אמר כל שהוא ומאן דאמר כל שהוא ובלגד שמהא על פני כולה וזתרי הכי איתא התם מזה ישנה פלוגתא דבית שמאי וז"ה א"ר דצרי הכל הוא מכיון שלא עשאה לשם פסח דבר ברי הוא שלא דקדק בה: **ואם עשאה לשם חג** וכו'. אפילו לבית הלל נפקא מינה שאין לרין לחדש זה דבר ואפילו לא נפקא מינה אלא לבז"ש יש לו למנה לפרש כמה נחלקו ולא שייך לאקשווי טעמא דבז"ש אתא לאשמועינן אלא היכא דפליגי תנאי אליבא דבז"ש ולא נפקא מינה מידי דפלוגתא אליבא דבית הלל כי ההיא דרבי אליעזר דמילה (שבת דף קלה.) ובפרק ארבעה אכין (יבמות דף כח. ושם) ^(ה) קשאי ובפ' קמא דבינה (דף י:.) וכולן פירשנו במקומם: **מנין לעצי סוכה שאסורים בל שבעה.** משמע דאסירי מדאורייתא ודרשה גמורה היא מדפריך והא קרא להכי הוא דאתא ותימה דבפרק כירה (שבת דף מה.) משמע שהוא מדרבנן דמיימי התם ראיה דרבי שמעון אית ליה גבי נר מתוך שהוקף למנוחו הוקף לאיסורו מהא דתניא דאין נוטלין עצים מן הסוכה בז"ט ור' שמעון ממיר ושזין בסוכת החג כגא שהיא אסורה ובפ' המציא כדי יין (בינה דף ל: ושם) מיימי דרשה דהכא ואפילו הכי משמע התם בסוף שמעמין דלא אסירא אלא מטעם מוקפה דקאמרינן עצי סוכה דחיללא קדושהו ^(א)אתקנא לשבעה וי"ל דהאי דאסור מדאורייתא היינו בעודה קיימת אסור לטוול ממנה עצים אצל משנפלה דבעלה מנוחה לא אסירא אלא מדרבנן והא דפריך צביה (שם) ^אוכי מהני ציה תנאה היינו משום דכיון דלא מהני ציה תנאי בעודה קיימת כשנפלה נמי לא יועיל דמיגו דאיתקנא צין השמשות אמאי תאכילי לשבעה ומשני דסיפא אתאי לסוכה דעלמא והדר פריך מנויי סוכה דמהני ציה תנאה ומשני באומר איני בודל מהם כל צין השמשות דלא הוקף למנוחו ולא דמו לעצים שהם עיקר המנוח ועל כרחק בודל מהם ויש בהם סמירת אהל ואע"ג דמעיקרא ידע האי טעמא אורחא דהש"ס לפרש דבריו דרך קשאי ותירוצ ור"ת מפרש דעצים של כדי הכשר סוכה חיילא קדושה עלייהו דעלמא תנאה במאי דאסיר מדרבנן ולא מפליג נמי תנא צין לרין לסוכה צין לא לרין ואהדיא דביהא קשאי מפרק כמה מדליקין (שבת דף כב. ושם) דמשמע דנויי סוכה אסורין משום צזוי מנוח ולא משום מוקפה ובמקומה פירשנוה: **מה חגיגה לה' אף סוכה לה'.** קסבר רבי יהודה בן במירא דאי לאו משום חגיגה מוקמינן לה לסוכה לשם חג: **ההוא מיבעי ליה למעוטי גזולה.** תימה תיפוק ליה משום דהוה ליה מנוח הבאה בעצירה דמהאי טעמא פסלינן ^(א)אתרוג הגזול ביום טוב שני לקמן בריש לולב הגזול (ד' טז:) ובהדיא שמעמא גופא קשאי דקאמר בשלמא בז"ט ראשון צעינן לכס משלכס אלא בז"ט שני אמאי ומשני משום דהוה ליה מנוח הבאה בעצירה והשתא אס כן ל"ל לכס משלכס ומיהו התם איכא לשנויי דאיטריך למעוטי שאול אצל גבי סוכה ליכא לשנויי הכי לרבנן דאמרי לקמן פרק הישן (ד' ס:.) דאדם יואל ידי חובתו בסוכה של חצירו ונפקא להו מדכתיב כל האורח בישראל ישבו בסוכות מלמד שכל ישראל ראויין לישב בסוכה אחת וי"ל דטעמא דמנוח הבאה בעצירה לאו דאורייתא אלא מדרבנן ומיהו קשה מפרק הניחין (גיטין ד' נה. ושם) גבי טעאת גזולה שלא נודעה לרבים ^(א) דלמר עולא בגמרא צין נודעה צין לא נודעה אינה מכפרת מאי טעמא דיאוש כדי לא קני ומשעינן ליה לעולא דיאוש כדי קני גבי עורות של בעל הצית וגבג וגולן (ב"ק ד' קד.) ואומר ר"ת דטעמא דעולא בגיטין משום מנוח הבאה בעצירה אלאמא דאורייתא היא ומיהו בלאו הכי לא יתכן דהא בהדיא קאמר עולא משום דיאוש לא קני ועוד דבפרק מרובה (שם ד' סו:) דריש רבא בהדיא דיאוש לא קני מדכתיב קרבנו ולא הגזול אלא נראה דההוא דהגזול בתרא לאו יאוש כדי הוא דאיכא יאוש ושינוי השם כדקאמר התם במרובה (שם סו:.) דמעיקרא קרי ליה משכא והשתא קרי ליה אכזרא ואע"ג דגבי קרבן נמי איכא שינוי השם כדאמר התם (דף יו:.) דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום ממעט מדכתיב קרבנו כיון דקודם הקדש לאו שלו הוא ואף על גב דחל עליו הקדש מחמת שינוי השם דאתי השתא לא חזי להקדבה דבעינן קרבנו כעשה שמקדיש: הא

עין משפט נר מצוה

נו א מיי פ"ה מהלכות סוכה הלכה ט טוש"ע א"ח ס"י מרלו סעיף א:
נו ב מיי פ"ו מהלכות סוכה הלכה טו סמג עשין מג טוש"ע א"ח ס"י מרלח סעיף א:

גה ב מיי פ"א מהלכות ציצת הלכה יא סמג עשין טו טוש"ע א"ח ס"י יא סעיף ה:

לעזי רש"י

פריגרי"ש. ציציות (חוטים היוצאים מן האזניה בסוף הכתר.) לומשייר"ש (לזמירשיל"ש.) פקעות (של חוט).

רבינו חננאל

פ"סקא סוכה ישנה בית שמאי פוסלין ובית הלל מבשירין. מתני' בשלא עשאהו לשם סוכה של מצוה, לפיכך גרסינן בירושלמי תני צריך לחדש בה דבר, חביריא אמרי טפח ר' יוסי אומר כל שהו. מאי טעמייהו דבית שמאי דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים: סוכה העשויה לשם חג בעינן, ובית הלל האי קרא מיבעי להו לעושה סוכה כל שבעה ואפילו בחולו של מועד. ואסיקא (לכ"ה) [לד"ה] עצי סוכה אסורין כל שבעה ושם שמים חל על הסוכה. ואקשינן דבית הלל לית להו הא דרב יהודה, דאמר עשאה לציצית מן הצמר שנסבך בקוצים וגמרט, או מן החוטים של גרדי, או מן הגנין פסולה. מן הסיסין, פירי הן פקעות כשרה. כי אמריהה קמיה דשמואל אמר לי אף מן הפקעות נמי פסולה, דבעינן טויה לשמה. ובסוכה אמאי לא בעו בית הלל לשמה. ושנינן שאני ההם לגבי ציצית דכתיב גדילים תעשה לך לשם חובה, לכך בעינן עשייה שהיא הטויה, לשם גדילים, למעוטי מי שלא נטוה לשם גדילים. ועשו להם ציצית, דייקין האי דכתיב להם משלהם למעוטי גזול, אבל גבי סוכה דליכא קרא אחרינא למעוטי גזולה, ודרשינן חג הסוכות תעשה לך למעוטי גזולה, אבל עשויה לשמה לא בעינן לדברי בית הלל. וקיימא לן בהא כשמואל דבעינן טויה לשמה.